

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทุกวันนี้วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตมาก ชีวิตครอบครัวในสมัยก่อนที่แม่บ้านไม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านมีเวลาตลอดที่จะให้กับลูกและบ้านได้เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากภาวะจำยอมทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทำให้ทั้งพ่อและแม่ต่างออกไปทำงานนอกบ้านไม่มีเวลาอบรมดูแลลูกได้ตลอดเวลา จึงจำเป็นต้องส่งเด็กเข้าโรงเรียนก่อนเกณฑ์กำหนด อย่างไรก็ตามอย่างไรก็ดีถึงแม้ว่าพ่อแม่จะมีเวลาดูแลสั่งสอนลูกเองก็ตามยังมีบางอย่างที่คุณแม่ไม่อาจสั่งสอนได้ดีเท่ากับเด็กที่เข้าโรงเรียนอย่างเช่นในด้านสังคม การอยู่ร่วมกับเพื่อน เด็กที่เข้าโรงเรียนสามารถเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และรู้จักระเบียบวินัยและกฎเกณฑ์ต่างๆ ได้ดีกว่า เพราะมีเพื่อนจำนวนมาก¹

ปัจจุบันระบบการศึกษาของไทยเป็นระบบที่มีการแข่งขันกันมาก โดยเฉพาะการสอบแข่งขันเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย ดังนั้นพ่อแม่และผู้ปกครองจึงได้มีการเตรียมบุตรหลานของตนเข้าเรียนหนังสือตั้งแต่ก่อนวัยเรียนหรือที่เรียกกันว่าระดับอนุบาล² ซึ่งความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาขั้นอนุบาลศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการก็คือ ต้องการให้โรงเรียนอนุบาลเป็นเสมือนสถานที่สำหรับให้เด็กก่อนวัยเรียนเตรียมตัวและปรับตัวก่อน เพื่อสร้างความพร้อมทางอารมณ์ สติปัญญา ร่างกายและสังคม ให้ง่ายแก่การเข้าเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา³ และรัฐบาลก็ได้มีนโยบายเร่งรัดและสนับสนุนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ

¹ ณีภูษา แก้วสุวรรณ, "การเลือกโรงเรียนอนุบาลให้กับลูก," วารสารคหเศรษฐศาสตร์ - สตรี 22 (กุมภาพันธ์ 2521): 26.

² _____, "โรงเรียนอนุบาลของหนู," กรุงเทพธุรกิจฉบับพิเศษ (เมษายน 2533): 4.

³ ณีภูษา แก้วสุวรรณ, "การเลือกโรงเรียนอนุบาลให้กับลูก," วารสารคหเศรษฐศาสตร์, 22: 26.

พุทธศักราช 2528 ว่ารัฐจะสนับสนุนให้ท้องถิ่นและภาคเอกชนจัดการศึกษาระดับนี้ให้มากที่สุด⁴ เนื่องจากรัฐบาลไม่มีงบประมาณเพียงพอที่จะจัดการศึกษาระดับนี้ เพราะการศึกษาระดับนี้จะต้องใช้ต้นทุนทางด้านวัสดุครุภัณฑ์จำนวนมาก ดังนั้นรัฐจะจัดการศึกษาระดับนี้เพื่อเป็นตัวอย่างและการวิจัยเท่านั้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวธุรกิจโรงเรียนอนุบาลเอกชนจึงได้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เพื่อเข้ามารองรับความต้องการของตลาดที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ๆ เช่น กรุงเทพฯ ธุรกิจนี้มีการแข่งขันกันมาก มีการลงทุนในด้านสถานที่ อาคาร วัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัย บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การอำนวยความสะดวกต่างๆ และหลักสูตรการเรียนการสอนที่ทันสมัย เพื่อสนองความต้องการของพ่อแม่ที่ต้องการให้ลูกได้รับสิ่งที่ดีที่สุด เพื่อว่าลูกจะแข่งขันกับผู้อื่นได้ในอนาคต ถึงแม้ว่าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายที่สูงก็ตาม

จังหวัดเชียงใหม่นับว่าเป็นจังหวัดที่ใหญ่จังหวัดหนึ่งในภาคเหนือ มีประชากรอยู่อาศัยเป็นจำนวนมาก โดยในปีหนึ่งๆ จะมีจำนวนสถิติเด็กเกิดตั้งข้อมูลจากแผนกสถิติบัตร ที่ว่าการอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้ ;⁵

พ.ศ.	จำนวนเด็กเกิด		
	ชาย	หญิง	รวม (คน)
2531	9,853	9,516	19,369
2532	9,640	9,054	18,694
2533	8,016	7,506	15,512
2534	10,417	9,845	20,262

จากสถิติข้อมูลการศึกษาจะเห็นได้ว่าจำนวนเด็กมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่ามีจำนวนลดลงในปี 2533 แต่ในปี 2534 จำนวนเด็กก็เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก และเด็กเหล่านี้ภายในอีก 3-4 ปี ก็จะต้องเข้าสู่ระบบการศึกษา โดยเฉพาะในสมัยปัจจุบันมีการนำเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนเร็วกว่าในอดีต เนื่องจากภาวะทางเศรษฐกิจที่ทำให้พ่อและแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน จึงไม่มีเวลาอบรมดูแลลูก

ดังนั้นโรงเรียนอนุบาลจึงจัดได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเตรียมการศึกษาให้กับลูก และสนองความต้องการของพ่อแม่ที่ไม่สามารถอบรมดูแลลูกได้ ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมาไม่มีโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่ได้รับอนุญาตถูกต้องตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก

⁴จินตนา หมูผึ้ง, การอบรมดูแลเด็ก (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2528), หน้า 9.

⁵สถิติบัตร, แผนก. "บันทึกสถิติจำนวนเด็กเกิด." เอกสารประจำแผนก เชียงใหม่ : ที่ว่าการอำเภอแผนกสถิติบัตร, 2535.

เมื่อเทียบกับในอดีต ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ประกอบด้วย โรงเรียนอนุบาลเอกชน 22 แห่ง อนุบาลในโรงเรียนประถมศึกษา 16 แห่ง⁶ เนอสเซอรี่ที่เปิดควบกิจการอนุบาลอีก 50 แห่ง⁷ และโรงเรียนอนุบาลของรัฐเพียง 1 แห่ง จะเห็นได้ว่าเขตอำเภอเมืองเชียงใหม่เพียงเขตเดียว จะมีสถานศึกษาที่สอนในระดับอนุบาลถึง 89 แห่ง ในปี 2534 และยังพบว่า "อัตราการเพิ่มของเนอสเซอรี่ที่เปิดควบกิจการอนุบาลเด็ก ในเขตอำเภอเมือง เพิ่มขึ้นเกินกว่า 50 % จากปี 2534 ซึ่งคาดว่าจะมีผู้ประกอบการทำกิจการเนอสเซอรี่ควบกิจการอนุบาลในเขตอำเภอเมือง เชียงใหม่ ถึง 85-90 ราย ในปี 2535⁸ ด้วยเหตุนี้จึงเห็นได้ว่าโรงเรียนอนุบาลเอกชน จะต้องมีการแข่งขันกันทางด้านต่างๆ เพื่อต่อสู้กับคู่แข่งที่เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่เปิดสอนระดับอนุบาล และ เนอสเซอรี่ที่เปิดควบกิจการอนุบาลเด็ก ซึ่งรับเด็กจากเนอสเซอรี่เข้าเรียนอย่างต่อเนื่อง ด้วยการปรับกลยุทธ์กิจการของตนเอง เพื่อให้เป็นที่ดึงดูดใจผู้ปกครองนำเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนของตน โดยเน้นที่ด้านสถานที่และบุคลากรเป็นสำคัญ ซึ่งผู้ประกอบการจะให้ความสำคัญในด้านบุคลากรและบริการที่มีอยู่เป็นกลยุทธ์สำคัญในการแข่งขัน รวมทั้งใช้ในการโฆษณาและประชาสัมพันธ์⁹ โรงเรียนอนุบาลของตนเอง

ทราบได้ที่สภาพทางด้านเศรษฐกิจยังมีอัตราการเติบโตสูงมาก จนมีผลทำให้สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป จำนวนครอบครัวเดี่ยวมีมากขึ้น ขณะที่พ่อแม่ไม่มีเวลาเลี้ยงดูลูกแล้วนั้น ความจำเป็นที่จะต้องนำลูกฝากให้กับโรงเรียนอนุบาลก็จะมีมากขึ้น ซึ่งผู้ประกอบการส่วนใหญ่ที่นำลูกมาฝากโรงเรียนอนุบาลเอกชนมีฐานะระดับปานกลาง มีอาชีพ ข้าราชการ พนักงานบริษัท พนักงานรัฐวิสาหกิจ และค้าขาย ซึ่งมักจะนำเด็กไปฝากโรงเรียนที่อยู่ใกล้บ้านหรือใกล้ที่ทำงานของผู้ปกครอง เพื่อความสะดวกและประหยัดเวลาในการเดินทาง โดยผู้ปกครองจะเสียค่าใช้จ่ายต่างๆในการศึกษาของเด็กโดยประมาณเทอมละ 4,500 - 6,000 บาท หรือโดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ 1,000 - 1,500 บาท ซึ่งค่าใช้จ่ายเหล่านี้ประกอบด้วย ค่าธรรมเนียมการเรียนเทอมละ 2,300 - 2,700 บาท ค่าอาหารเทอมละ 900 - 1,600 บาท ค่าวัสดุอุปกรณ์และ/หรือบำรุงโรงเรียนเทอมละ 800 - 1,200 บาท ค่ากิจกรรมโรงเรียนเทอมละ 100 - 300 บาท ค่าซักผ้า 100 - 300 บาท และค่าไปใช้บริการรับ-ส่งของโรงเรียนจะเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มอีกเทอมละ 600 - 1,200 บาท และในการเลือกโรงเรียนอนุบาลของผู้ปกครองเด็ก จะคำนึงถึงความสะอาด ความปลอดภัย

⁶ ศึกษาธิการอำเภอ, สำนักงาน. "บันทึกสถิติจำนวนนักเรียนอนุบาล," เอกสารประจำสำนักงาน เชียงใหม่: สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ, 2535.

⁷ _____, "ชีเนอสเซอรี่เพิ่ม 30 %ต่อปี คาดเปิดอนุบาลครบวงจร," ผู้จัดการรายวันภาคเหนือ (สิงหาคม 2535): 10.

⁸ เรื่องเดียวกัน

⁹ เรื่องเดียวกัน

ความน่าเชื่อถือ เพราะผู้ปกครองเด็กย่อมต้องการโรงเรียนที่สามารถไว้วางใจได้ว่าบุตรหลานของตนจะได้รับการดูแล และเอาใจใส่เป็นอย่างดี และผู้ปกครองส่วนใหญ่จะชื่นชอบมาก ถ้าบุตรหลานของตนเข้าโรงเรียนอนุบาลแล้วสามารถอ่านออกเขียนได้ นอกจากนี้ผู้ปกครองยังชอบที่จะให้โรงเรียนจัดกิจกรรมพิเศษต่างๆที่ทำให้บุตรหลานของตนได้แสดงออก¹⁰ ซึ่งจากลักษณะโดยทั่วไป และความต้องการของผู้ปกครองโดยส่วนใหญ่ ผู้ประกอบการจะต้องนำมาปรับกับกลยุทธ์ของตนเอง เพื่อที่จะทำให้ผู้ปกครองได้รู้สึกพอใจ และคุ้มค่างับค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไป สำหรับทางผู้ประกอบการก็มีผลตอบแทนในระดับหนึ่ง และเมื่อสามารถสนองต่อความต้องการของผู้ปกครองได้มากที่สุด ก็จะทำให้โรงเรียนอนุบาลเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง มีผลมาถึงชื่อเสียงของโรงเรียน อัตราการเพิ่มของเด็กนักเรียนและรายได้ที่เพิ่มมากขึ้นนำไปสู่การอยู่รอดของธุรกิจ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษากลยุทธ์ทางการตลาดเฉพาะของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่นำมาใช้ในการบริหารธุรกิจของตน ภายใต้สภาวะแวดล้อมทางการตลาดที่เปลี่ยนแปลงไป มีคู่แข่งเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงได้ศึกษาความสำคัญของการตลาด กลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน กลยุทธ์การตลาดสำหรับการจัดการธุรกิจบริการของโรงเรียนอนุบาลเอกชน รวมตลอดทั้งได้ศึกษาถึงปัญหาในการประกอบธุรกิจโรงเรียนอนุบาลเอกชน ทางด้านการเงิน บุคลากร วัสดุครุภัณฑ์ และที่ตั้งของโรงเรียน รวมทั้งแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

¹⁰ สัมภาษณ์ พชราภรณ์ สุทธินันท์ไชย และพรนิมล นิสุทธิพันธ์วงศ์ ผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลร่มเย็นและผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลนิมานเด็ก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ (เก็บข้อมูลช่วงศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์การตลาดของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่, ตุลาคม 2535 - มิถุนายน 2536 การค้นคว้าอิสระ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาความสำคัญของกลยุทธ์การตลาดโรงเรียนอนุบาลเอกชน
2. ศึกษากลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลให้โรงเรียนอนุบาลเอกชนประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน
3. ศึกษากลยุทธ์การตลาดสำหรับการจัดการธุรกิจบริการของโรงเรียนอนุบาลเอกชน
4. ศึกษาปัญหาในการดำเนินธุรกิจโรงเรียนอนุบาลเอกชน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. เพื่อทราบถึงความสำคัญของกลยุทธ์การตลาดโรงเรียนอนุบาลเอกชน
2. เพื่อทราบถึงกลยุทธ์การตลาดที่ส่งผลให้โรงเรียนอนุบาลเอกชนประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน
3. เพื่อทราบถึงกลยุทธ์การตลาดสำหรับการจัดการธุรกิจบริการของโรงเรียนอนุบาลเอกชน
4. เพื่อทราบปัญหาในการดำเนินธุรกิจโรงเรียนอนุบาลเอกชน
5. เพื่อทราบแนวทางในการแก้ไขปัญหาการดำเนินธุรกิจโรงเรียนอนุบาลเอกชน
6. เพื่อผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนสามารถนำข้อมูลที่ศึกษาได้ดังกล่าวไปใช้ในการวางแผนการจัดการและการตลาด